

HIRDETÉSENYES,

Előzetési pénzék és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közelemények ideintéendők.

Hírdetetlen levelek csak ismert kézektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŰ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hasábsopetisors egyszeri beiktatásáért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitár 4 hasábsopetisorsért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 krajcár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen, Szerda, Augusztus 29.

169. szám.

A szászok.

Az „Erdélyi magyar közmívelődési egyesület”-nek Brassóban tartott gyűlése alkalmat szolgáltatott arra, hogy szász atyáink újabb kimutassák a magyarság iránti érzelmeiket. Ez az alkalom ki tudja már hányadik, a mikor mindig ugyanarról győződhetünk meg, hogy a szászok körében kiengesztelhetetlen ellenszenv lappang a magyar nemzeti törekvések ellen és az ő saját szász nemzeti individualitásuknak olyatén értelmezése, a mi a magyar állam fogalmával egyáltalában nem fér össze. Ez mindenesetre sajnálatos dolog és a sokszor demonstratív módon hangoztatott szász hazafiság értékére nézve jellemző. Ugy vagyunk ezzel, mint a „graeca fides”-szel. A szászok tisztá, önzetlen hazafiságába helyezett bizalom problematikussá válik.

Mert, hogy illik az össze a magyar állam iránt kötelező hűséggel, hogy Brassóban, a szász elem főfészkében, demonstrálnak a magyar zászló ellen s hogy az „E. M. K. E.” iránt saját otthonukban, a hol már a vendégszeretettől folyó lovagiasság is kötelességet ró a tisztességes és művelt elemekre, kirívó hidegséget tanúsítanak, sőt az ellenszenvük kézzelfogható jeleit éreztetik a magyar nemzeti törekvéseket képviselő egyesülettel.

Pedig a közmívelődési egyesületnek sem czéljában, sem működésében nincsen ok arra, hogy a szász atyafiak haragját fölzdudtsa. Ez az egyesület ugyanis az eddigi fönnállása alatt kétségtelenül meggyőzhette az idegen ajku erdélyieket arról, hogy nem üz propagandát más nemzetiségek ellen, nem háborgatja a nyelvükben, sem a törvény által biztosított jogaik élvezetében, sem saját kulturális működésükben. Csak azt teszi, a mit eddig — a magyar nemzetiségi érdekek nagy kárára — elmulasztottunk. Az „E. M. K. E.”

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az utazásról.

Nagyon természetes, a kinek pénze van, utazhatik, a kinek nincsen, az otthon marad; tehát az utazáshoz egyik legfőbb kellék a pénz.

Nem fejlesztí semmi az emberi ismertet, úgy, mint az utazás. Olvasunk kitünően irt könyveket, látunk képeket s különösen az utóbbi időben oly hü fényképeket, melyek egyes tárgyakat a maga valóságában tüntetnek fel, mind ez nem pótolhatja azt, a mit utunkban saját szemünkkel látunk, nem is szólva a hallott és tapasztalt dolgokról.

Az utazáshoz nem elegendő a pénz. — Pénze van sok embernek, fájdalom azonban a legtöbbnek — nincs, de ez mind nem használ semmit, ha hiányzik az alapos ismeret, tájékozottság, felfogás, nyelvismeret, — szóval a műveltség, ezek nélkül az utazás elmulik, mint egy álom, s nem lesz semmi maradandó emléke.

Sok példát lehetne felhozni annak bebizonyítására, mily sokan vannak, kik minden észszerűség nélkül, a világba utaznak, részben, hogy hűségüket kielégítsék, részben hogy bizonyos körökben kedvező színben tüntessenek fel. — Országról-országra vándorolnak, mert nem lehet egyéneket nevezni, mindenféle kalandokba egyvelednek, s sokszor a legbotránysabb tettek azok, miket utjukban elkövetnek. Vagy más oldalról tekintve a dolgot, kiadják a sok pénzt, mert bizonyosan könnyen is jutnak hozzá, de a fej, — a szív oly üres marad mint — annak előtte.

A mi a mai utazó közönséget legtöbbször és leginkább jellemzi, az a felületesség és ismeret hiány. Sokszor volt alkalom tapasztalni, hogy oly felette nevezetes történelmi emlékeknél, nagyszerű építkezéseknél, remek természetű szépségek láttára, az em-

nem folytat hadat mások ellen, csak az önvédelemre szorítkozik, a mi nemcsak egyes nemzetiségnek, hanem minden egyes embernek is veleszületett természetes joga.

Ezt a törekvést, ezt a becsületet közdelmet tartják a szász tulzók olyan injuriának, a mire föl kell fortynni és nemzeti gyűlölködéssel felelni? Hiszen ha valahol, éppen Erdélyben van szükség a magyar nemzetiség megőrzésére irányuló társadalmi akcióra, a hol az idegen nyelvet beszélők túlnyomó tömegei közé ékelt és a magyarság zömétől elszigetelve élő fajunk széthullóban van, mint a megoldott kéve. Az erdélyi magyarság sorsa nem lehet közönyös reánk nézve, mert már is óriási foglalkásokat tettek ott az idegen elemek. Avagy a szász atyafiak azt kívánják, hogy a magyarság eloláhosodásával és a szász elem által való elnyomatásával szemben gyávan kupituláljunk és engedjük át a tért nekik a szabad hódításra és korlátlan uralkodásra? — No, a saját faji érdekei iránt eddig eléggé indolens magyarság ma már, hála istennek, annyira megv n okosodva, hogy ezt nem fogja megtenni a szász „testvérek” kedvéért.

A magyar korona idegen nemzetiségi alattvalói olyan mértékét élvezik a jogoknak, mint seholy a földkerekségen. És a nemzetiségi törvény tulságos liberalizmusa még sem elég arra, hogy a szászokat a magyarság iránt, ha rokonszenvre nem is, — a mit pedig hálából meg érdemelnek — legalább türelemre tanítsa. Ők nem szünnnek meg fészkelődni, ahányszor csak a magyarság életképességének jeleit látják, a mi megérteti velök, hogy ez a faj, a mely történelmi jogoknál fogva uralkodni van hivatva Szent István birodalmában, a szászok szép szemeiért nem hajlandó lemondani a politikai szupremációjáról.

És ezekből e fészkelődésekből saj-

berek nagy részben a legérzékenyebbek maradtak. Előttünk fekszik a római Colosseum rengeteg nagyságával s szörnyű emlékü multjával, előttünk füstöl a Vezuv, melynek méhében pusztító elemek kavarnak, vagy elhaladunk egy oly bájos tengerparti vidéken, mint Vietriól Amalfig: mind ezt sok ember észre sem veszi, történelmi multját nem ismeri, segítségét fel nem foghatja s a legnagyobb közönyt nyel halad el mellette. — Vagy elhaladunk oly alagutakon keresztül, mint az arlbergi, szt.-gotthardi, mont cenisi, a legtöbb utazó azt sem uérdi, micsoda különös nagy fontossággal bírnak ezek, hogy jöttek ezek létre, kik építették ezeket a földalatti sötét utakat, melyek az ember éssnek s munkának egyik legnagyobb vívmányai.

Az angol sokat utazik, mert pénze van. Európában kényelemmel, keleten öszvér, ló, tevé, elefánt hátán, izzadva napernyője alatt. Sok gazdag angol családra nézve jellemző, hogy összes idejüket az utazásnak szentelik, mert kevesebbe kerül a megélhetés, mint otthon a ködös Angliában, hol egy vagyonos család igen nagy költségekkel él s a családfőnek erszénye sok oldalról vétetik igénybe. Nemcsak az üzlet, a spekuláció az, mi az angolt messze földre vezeti, hanem az élvezet és gyors meggazdagodási vágy, mely utóbbira nézve főleg Monacó az a hely, hová a szerencse istenasszonya kecsgetteti a földi javakban bővülkedőket. Franciaák s oroszok mellett leginkább angolok áldoznak sok időt és pénzt a játéknak, csak hogy ugy látszik, ha a kimutatások nem esznek, hogy a legtöbb öngyilkosság is az angolok közt fordul elő. Persze gondoskodva van arról, hogy az ilyen halottak mielőbb eltakarítsanak, a nap ragyogón süt, a szerencsétlent már föld fedí s el van feledve, de a játék csak újra foly s a pisztolyt ismét felveszi a másik, kit balszerencséje idáig üzött.

Nem kevésbé ki van az utazási vágy a francziáknál fejlődve. Egy gazdag párisi

nálattal látjuk, hogy a szászok nálunk még mindig idegenek akarnak maradni. Távol áll tőlünk az, hogy ezt a kiváló tulajdonokkal bíró elemet általánosságban hazafiatlannak bélyegezzük. Készséggel elismerjük, hogy a szászok közt vannak sokan, a kik a saját-külön nemzetiségi érdekeiket összetudják egyeztetni a magyar állam érdekeivel s a kik mint szászok is jó hazafiak tudnak lenni. Hanem az is bizonyos, hogy ez a jóra való elem a szász nép tömegében nem volt képes a befolyását érvényesíteni s a királyföld német lakói még mindig magyarellenességigató befolyása alatt állanak, és sehogysem tudnak megbarátkozni azzal, a mi Tiszza Kálmán miniszterelnök emlékeztetés szavaiban mondva volt, hogy „Magyarország a magyaroké.”

A becsületes szász hazafiak testvéries nyilatkozataiból öszinte örömmel vesszük a hűség biztosítékát. Hanem ennek hatását kellemetlenül ellensúlyozza az a jelenség, hogy a szászok körében másfelől gyakran mutogatja a fogait a schulverinos szemlem. És ilyen viszonyok közt tanácsos, hogy a szász atyafiakkal szemben mindig résen legyünk. (Sz. H.)

Ujtások a magyar honvédségben. A m. kir. honvédség szervezetében fontos ujtások várhatók. A honvéd gyalogság, melynél eddig a dandárrendszer volt érvényben, ezentul sorozatokká fog átalakítani. Bittó Kálmán miniszteri tanácsos a közös hadügy-miniszteriummal egyetértőleg, már nem sokára készen lesz a törvény javaslatához szükséges utasításokkal. A javaslat már október hóban tárgyalatni fog a képviselőházban.

A vallás és közoktatásügyi miniszter kinevezése. Trefort Agost utódjának kinevezésére nevezte azt a hírt közlik a lapok, hogy a kinevezés csak a miniszterelnök Ostendéből való vizitációja után fog megtörténni. Mindaddig Berzeviczy Albert államtitkár fogja a teendőket végezni és egyike a Budapestben lévő minisztereknek fogja a fontosabb ügy iratokat aláírni.

házi ur, ha épen csak kevés műveltséggel is bír, a nyarat Boulogneban, Ostendében, Insbruckban, vagy oly helyeken tölti, hol üdülést s mulatságot talál s habár sokszor igen neveltségessé válik felszégése s ferde nézete által, de ez a nagyvilági, uri szokáshoz tartozik, hogy a nyarat nem szabad otthon töltetni; — mivel pedig férj és feleség rendszeren együtt utaznak, tehát a Monsieur és Madame legalább egyidőre felelik az otthon lakókkal való sok kellemetlenséget. — A francziák tanulmányozási szempontból sokat utaznak s mint tudva lévő dolgot a francziák kitünő mérnökök s velök az egész világon mindenütt találkozunk. Most már sokat engedtek abból az elzárkózottságból s lehetne mondani önhittségből, hogy az idegen nyelveket elsajátítani egyáltalában nem akarták s a maguk anyai nyelvén kívül mást nem tudtak, ha idegen földre utaztak, most már annyira mennyire, — bár tökéletesen soha, épen mint az angolok, — kezdik az idegen nyelveket tanulni. Utazásban a franczia a legkellémesebb társalgó, bőbeszédű mint az olasz, habár nem is bizalmas természetű. A németnek nem hisz, a vas kanczellárt elismeri nagy tehetségnek, de hozzá teszi, hogy „il est un diable” Németországot annyira kerüli, hogy a ki például innen Franciaországba utazik, Baseltől nem megy egyenesen Párisba, hanem megkerüli Delle-t s így Elsass-Lothringiát nem érinti, hol egyáltalában utlevél nélkül nem lehet utazni s az utazók a legnagyobb kellemetlenségnek vannak kitéve. Sokszor megtörténnik, hogy a vonat a Francia-Német határon Avricourt-nál üres kocsiakkal érkezik meg.

A németek szinte sokat utaznak, sokat Párisba, habár ez 1871 óta nagyon megcsappant, s másfelé, hol a hasznost a kellemessel összeköthetik. Azt nem lehetne állítani, hogy a német kellemes uti társ. Heves politikuskok, vitázók s a veszekedésre rendkívül kifejtett hajlammal bírnak. Habár látszólag a nagy

Külföld.

A dán s a görög királyoknak, az orosz czári udvar e közeli rokonainak Berlinben jártát a Kölnische Zeitung berlini tudósítása a bolgár kérdéssel hozza kapcsolatba. Egy pétervári sürgöny szerint az orosz czárnénak hirtelen elutazása Gmundenbe növérehez a walesi hercegnéhez politikai körökben feltűnést kelt. Mondják, hogy a czárné férjétől nyert bizalmas megbízatásban jár el.

A német császár utazása. A „Post” értesülése szerint Vilmos császár szeptember 26-án kezdi meg délvidéki utazását. Első sorban a württembergi királyt, azután a badeni nagyherceget, majd a bajor regens-herceget látogatja meg, mire a Breuneren át Rómába és Nápolyba utazik. Az oroszországban a császár körülbelül 10—15 napot fog tölteni s hazautazóban meglátogatja Velenecét. Innen Pontebban át Bécsbe utazik Ferencz József császár és király látogatására. Bécsi és schönbrunni időzése után néhány napig Ferencz József felségével résztvesz a stájerországi vadászatokban. Neje születésnapjára, október 22-ére, a császár visszaérkezik Berlinbe. A császár most Dresdenben tett látogatást a szász királyi családnál, hol igen szívvelyesen fogadták.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a porta most feltünőleg közelédk Orosz és Franciaországhoz, mert ezentől vár támogatást. Angliával Egytom miatt, Olaszországgal Masszova és Zula miatt, valamint Ausztria Magyarországgal Bosznia és Hercegovina miatt, feszültebb a viszony. Az orosz és francia konstantinápolyi képviselők nem fukarkodtak az ígéretekben, hogy alkalom adtával támogatni fogják a porta igényeit. A portán mindég illusiókat táplálnak, s azt remélik, hogy kedvező, s az elébb-utóbb ismét jogaikhoz segíti őt. Nelidoff még azzal is elő áll, hogy Massovát illetőleg az oroszok nem hagyhatják el az abyssiniákat, kik velük egyvállásuak, a mi annál lényegesebb, mert az abyssiniák igen derakasan tudják megvédni magukat. — Mukhtar pasa is újra feléleszteti igyekszik a porta reményét azon jelentéssel, hogy Egyiptomban az angol uralom mind gyűlöltebbé válik. A seikek azon meggyőződésre jutottak, hogy az angol uralom további tartama vaszélyezteteti az izlamot, niért is jobb tönkre menni, mint tovább eltérni ezt az uralmat. — Említendő, hogy Riaz pasának csakugyan sikerült a kor-

Német állam egy nagy politikai egységet képez, a lakosság békében s elégedetlen, az észak német a dél németnek a legnagyobb ellentéte, mindegyiknek más a vallása, más a természete. Minden német azt hiszi, hogy nyelvével az egész világot meghódította, pedig ez nem egyéb erős képzelődésnél, mert a német nyelvvel például Olasz, Spanyol, Francia, Angol országban épen semmire sem lehet menni.

A spanyol el van telve önmagával s még a legszegényebb is mint „grand seigneur” él, nincs vágya, nincs ami ingerelné messze tájakra, s a spanyol vasutaknak is egyik legfőbb tulajdonsága a lassúság.

Az olasz, mint a hős rómaiak, bár elsatnyalt utódja, a „dolce far niente”-nek él, országában anyni a mükiesen, a bájló vidék, anyni az alkalom a munkálkodásra, minek utaznék ő, hisz nincs rá szüksége.

Sokát utazik az orosz, de csak a nagyon gazdag. Idegen országban mind gentlemerek, de az alárecz alól az orosz durvaság, hamiság, hazugság kikapadik. Téliben rideg, üres az orosz élet s habár a szalonokban nagy a fény és pompa, de a zord téli hideg idő s nagy hó csak nyomasztólag hat a kedélyre.

A török nem utazik, talán visszagondol a diésö multra, mikor a török megfenyegette Európát, most szijja a nargiléht, szürcsöli kávéját s périkról ábrándozik. Anyira elámodozza a drága időt, hogy rá sem gondol arra, hogy ez a „nagy beteg ember” Török ország, ma holnap már csak egy fogalom.

Szeret utazni az oláh, vagyis a mint magukat nevezni szeretik a „román rumun”, feltéve hogy ha pénze van. Oláhországban nincs középosztály, csak gazdag és szegény, de az a „gros” is csak olyan másod, harmadrangú. Erdély és dél Magyarországon sok szép vidéke nyárban, mikor Oláhországban felette nagy hőség uralkodik, csak ugy hemzseg az oláhoktól, azt hiszik, hogy itt még mindig Romániában vannak. —

mányzatban a bensülött elemnek bizonyos tulsulyt adni az európai felett.

Olasz hadikészülődések. A berlini lapok aggodalmukat nyilvánítják az olasz haditervezési készülődések felett, s attól látszanak tartani, hogy Olaszország Tripolis ellen tervezte a hadi akcióit. E felfogásnak eddig minden nyilatkozat ellentmond, mely illetékes helyről történt.

Rómából a müncheni „Allg. Ztg.”-nak azt írják, hogy Olaszország e pillanatban a háborúra teljességgel nincs elkészülve, s Crispit a könnyelműség és vakmerőség roppant vádja érthetné, ha a hadsereg és hadtengerészet jelen állapotában akarna Franciaországgal szemben a harzi akciókat megkezdni. A „Pol. Corr.” párisi levelezője azt írja, hogy Párisban senki sem hiszi azt, hogy az eset komolyabb bonyodalmakra fog vezetni. Valószínűleg tartják, hogy Bismarck Crispinek a katonai kiterjedését ajánlotta. Az eset komolyabbá tétele annál kevésbé lenne igazolható, mert épen nem volna nehéz, azt mindkét félre nézve tisztességes módon befejezni. Minden esetre azt lehet mondani, hogy a béke barátjai, a kiket a Páris és Róma közötti viszály némileg nyugtalanított, most már megszabadulhatnak a hangulatból. A békét nem érheti semmi veszély, hogyha a közép-európai békelegia a napirendre kerülő kérdésekben nem lép fel másért, mint „a szerződésen alapuló jogok fenntartásáért.” A francia kormány kész ezen a téren bármely hatalommal tárgyalásokba bocsátkozni.

A katolikusok és reformátusok latinja.

(A közoktatásügyi miniszterium figyelmébe.)

(T.) Van-e a közoktatásügyi miniszteriumnak tudomása arról a versengésről, melyet a kath. és ref. gimnáziumok egymással a latinnyelv oktatása körül kifejtettek, még pedig nem az egymás trucezará, hanem az egymás tanítványainak kárára. A katolikusok is, a reformátusok is, jobban akarják tudni, hogy ejtette ki Cicero a latin szavakat, mikor Catilánát megdolgozta avagy gondolta a kiejtést Virgilius vagy Vergilius, — mikor költeményeit írta; hogy jajgatott Ovidius, mikor atyja a verselésért ültelgette. Nem tudhatni, melyik vallási felekezet tanárai voltak jelen ama eseményeknél és vették kottára a kiejtés hanglejtését, az ékezet hosszúságát vagy rövidségét, hanem annyi tény, hogy a jobb értesültséget annyira komolyan adják, hogy az ellenkező felekezeti gimnáziumokból hozzájuk került tanítványokat a pusztán kiejtés miatt, megbuktatni is képesek. Hogy pedig az a szegény tanuló mennyire oka annak, hogy öt ilyen vagy olyan kiejtésre oktatták, ahoz nem kell kommentár.

Helyezzenek át például egy debreczeni pénzügyi hivatalnokot Budára, biztos lehet benne, hogy fiát a budai kath. gimnáziumban a kiejtésért megbuktatják, de nem csak Budán, hanem másutt is. Részint tapasztalásból tudom, részint a szülőktől hallottam, de hogy ez a harez a kath. és ref. gimnáziumok

Az iskolás gyermekeknek Nagy Oláhország határát Nagy Váradig s Aradik tartják. Az oláh sok pénzt ad ki, a nők szeretik a csecebesést, ékszereket, a férfiak rendkívül büszkék és exaltáltak; az oláh ha már rangosabb, akkor franciásan él szajkó módra s a francia nyelv tudásával kérkedik, — gyalog nem jár, csak hintán, és mégis mindig csak oláh marad.

Utazik-e a magyar? ez bennünket leginkább érdekel. A magyar saját országát nem ismeri úgy, mint a külföldöt. — A helyett, hogy a pénzt itthon költené el, kapzsi idegenekkel véteti ki zsebéből. A nyári időben a fürdő közönség csak úgy özönlik a külföldre, fizet magával sokat, de azt nem tudja, hogy itthon is vannak ép olyan fürdőink s talán még sokkal szebb vidékek. — Tatra Füred, Korintzica, Margitsziget, Borzók s aztán a már a rómaiak idejében oly nevezetes hely, mint a Cserna völgyében fekvő Herkules fürdő (Mehádia közelében), egyike a legregényesebb fekvésű s legjobb hatású fürdőknek. Utóbbi helyen különben a fürdő közönség 8/10 része oláh és szerb, a magyar szó oly ritka, akár csak a fehér holló s szinte alig lehet elhinni, hogy itt még mindig magyar területen vagyunk.

A magyar ember szereti az idegent, a romantikust, habár sokszor kárt vall vele, de mintha csak kárán akarna okulni. Van azonban még egy osztály nálunk, bővítköve földi javakban, mely mindent így norál, a mi külföldi s a mondással él, hogy „extra Hungariam...“ De hát legyen meg mindenkinek az ő hite. — Le extrimes se touchent.

Vannak még, a kik utaznak s messze földön keresik a boldog jövőt, ezek a szerencsétlen kivándorlók, épen úgy Magyarországból, mint Olasz, Német, Irországból. Egy némelyik szerez ott valamit, de végre is visszatér hazájába, míg a nagy része tönkre megy s koldus botra jut. Ezek még utaznak egy szer, s megteszik majd az utolsó utat, me-

lyenül fennáll, azt nem tagadják maguk a tanárok sem.

És vajjon a közoktatási miniszterium türetheti azt a pedáns önkényeskedést, a tanárok versengését a tanítványok és szülők háttán? Hatalmat ad a Tanár uraknak arra a miniszterium által törvénybe ígatott kiegészítést a katolikusok a reformátusoktól, a reformátusok a katolikusoktól megtagadják és a tanulókat pusztán a kiejtés miatt megbuktatják. Nem jó lenne utasítani a tanfelügyelőket, hogy az efféle önkényeskedéseket ne tűrjék, az illető tanárokat pedig, magyarán kimondva, ránczba szedjék.

Az a szekatura, melynek a szülők még a legtisztességesebb tanári elemek részéről is kitéve vannak, a latin kiejtési harez nélkül is elegendő s ha már a tanár azt arrogálja magának, hogy előtte minden szülő már megszűröl levegye a kalapot, egy kissé talán még is sok a hatalmaskodásból a kiejtés miatti buktatás, tudva tudván, hogy annak a kiejtésnek nem a tanuló az oka. S vajjon minden surlódás kikerülése tekintetéből, nem lehetne megállapítani a kiejtés helyességét? Na persze hogy nem. Vagy a katolikusok vagy a reformátusok orroluának meg érte, a mennyiben mindkettőnek nem lehetne igazat adni és átesapnának az ellenkékhez. Hiszen ha a kormányok nem tekintenek semmire, csak az igazság és méltányosságra, ha nem vennék figyelembe az emberi szokásokat, megrogzottségeket, elfogultságokat, gyengéket, kiesinyeskedéseket, parciais érdekeket sat. nem lehetne nekik existálni. Hejh! be sok minden is újít állja a mérleg ama igazságos billentésének, melyet különben a kormánytól követelnének.

Annyit még is csak megkövetelhet a hazai polgárság a közoktatási miniszteriumtól, hogy bizonyos esetekben, a tanárok obskuri-tásának vessen gátat. Add meg a királynak, ami a királyé, a tanárnak is, ami a tanáré, — de méltóztassanak meghinni, hogy igen sok tanár ur még azonfelül is megenged magának elegendő önkényt, s a bakulus, s kitika és virgás fénykorának letinését más eszközökkel nagyon is pótolni tudja, kivált ha a tanfelügyelő urak megelégednek azzal, hogy a titulosok nagyságos, a fizetésük pedig rendes.

Napi hírek.

— **A debreczeni dalárda 25 éves jubileuma.** A mi híres dalárdánk a f. évben éri meg fen állásának huszonötödik évét. A dalárda ezen évfordulót örömmünepélylyé akarja tenni, s e végből tegnap ülést tartott a dalárda választmányára, mely a jubileum eszméjét határozottá emelte. A jubileum idejéül október 20 és 21-dik napjai tűzettek ki — a mely napok vasnapra és hétfőre esnek. — A dalárda rendkívül fényessé igyekszik tenni jubileumát, melyre megfogja hívni az összes hazai dalárdákat, az orsz. dalárda szövetség központi tanácsát, Debreczen sz. kir. város

lyen tul az örök nyugalom és béke lakozik.

Vajha az emberiség feltudná fogni földi rendeltetésének magas céljait s ne áltatná magát hirdeményekkel.

Eötvös Aladár.

A gyémánt.

Ausztráliai regény.

Írta: *Elie Berthot.*

(Folytatás.)

— Madárfészkek? — viszonzá Rachel boszusan. — Hányszor mondtam még neked, hogy ezek nem fészkek? Fészkeik itt vannak a szomszéd fákra s csak olyanok, mint más madarak fészkei. Ezek a lugasok salonok, társalgó helyek, hová összegyűj a környék minden chilamyerája, s közös erővel igyekeznek mindnyájan szépitni e társalgó termeket. E madarak szeretik a luxust, nők módjára, s úgy látszik, nagy örömet találnak a hűskodásban. Az a sok madár, melyet fölzarvartunk s mely innen kirepült, kétsegkivül valami mulatságot tartott.

Mialatt Rachel így beszélt, Klára a kis kincstár átvizsgálásához kezdett, természetesen azon célból, ha tán megtalálná itt az eltűnt gyémántot. Hiszen az ausztráliai itt találta az üveggyöngyöket; miért ne lehetne itt a drágább ellopott tárgy is?

De ah, minden csillogó tárgy, mely után mohón nyult, fényes kavics, arany szemer, vagy kristály-darabka volt, melyeket a madarak a világ minden részéből összehordtak.

A vadak, kik észrevették, mily érdekeltséggel kutak a leány, azt gondolták, jó lesz, ha segítnek neki, s figyelemzették minden tárgyra, a mi nekik figyelemreméltónak látszott; hanem Klára türelmetlen rázta fejét míg végre e szavakra fakadt: — Hiába, amit keresek, itt nem találok!

és Hajdúvármegye törvényhatóságát, a városban levő társaságokat, egyleteket, intézeteket, valamennyi tiszteletbeli, alapító és pártfogó tagját. Az ünnepély programja általánosságban már csaknem véglegesen megvan állapítva. E szerint vasárnap délelőtt hálaadó isteni-tiszteletek tartatnának előbb az ev. ref. nagy templomban, azután a r. kath. templomban. Isteni tisztelet után disz gyűlés lesz, melyen elnöki megnyitó beszéd mondatik s felolvastatik az egyletnek ezen alkalomra írott története. — Délután 2 órakor a Bika disztermében bankett s este a színtársulat közreműködésével a színházban hangverseny tartatik. Másnap a vendégek megtekintik a város nevezetességeit s este társas vacsora lesz dalestélylyel összekötve, mely egyuttal bucsuzásul is szolgál a vendégektől. A jubileum iránt város szerte észlelhető az érdeklődés.

— **Dr. Bayer Ferencz** a debreczeni kereskedelmiakadémia újonnan választott igazgató tanára ma lesz bemutatva az akadémia felügyelő bizottságának, mely ma délután ülést tart.

— **A legnagyobb adófizetők jövő évre** érvényes névsorának összeállítása munkálatait már megkezdtek a városházánál. A névsor szeptember nyolc első napján közzémlére lesz kitéve a jegyzői hivatalban s azok, kik törvényadta joguknál fogva, adójukat kétszeresen kívánják számíttatni, ez iránt való felszólalásaikat szept. 15. 16. 17. napjain tehetik meg.

— **A debreczeni „Iparos kör” választmánya** szombaton este ülést tart a kör helyiségében a közvállalkozási szövetkezetek szervezése végett Szegeden szept. 8. és 9. napjain tartandó értekezleten való képviseltes ügyében.

— **A debreczeni kereskedelmi akadémián** a beiratások már eddig is szép eredményt fognak; pedig a beiratások szabályszerű ideje szept. 1. 2. 3. 4. napjai. Ugyanott a felvételi vizsgálatok szept. 5. 6. 7. ént tartatnak.

— **Dalestély.** Szinte türelmetlenül várja már közönségünk a városi dalárda által havonként tartani szokott dalestélyeket, e kedélyes összejöveteleket, melyek különösen az utóbbi időkben rendkívül látogatottá lettek. Valóban öszinte örömmel regisztráljuk, hogy a városi dalárda sikerei az érdeklődést a legnagyobb mértékben felkeltették még azon körökben is, melyek azelőtt zárkozottnak látszóttak. És ez jól van így, mert az a testület, mely a nemzeti szellem terjesztésére vállalkozott, megérdemli a pártolást. A jövő vasárnap Szeptember 2-án este tartatik tehát e dalestély a nagyerdei vígadóban, s igen örülünk, ha a dalárda ezt is a legjobban sikerültek közé számíthatná, a mi felett kételkedni okunk egyáltalában nem lehet.

— **Közvállalkozási szövetkezetek.** Szeptember 8-ikán és 9-ikén országos értekezlet tartatik Szegeden a közvállalkozási szövetkezeteknek, országszerte leendő szervezése ügyében. Az értekezletet a szegedi iparosok hívták össze.

— **Halálozás.** Mely fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk szeretett férjem, illetőleg édes apánk, apósnk és nagy apának Néhai POLACSEK LAJOS m. kir. államvasuti nyugalmozott hivatalnoknak, rövid szenvedés után életének 57 ik évében, folyó aug hó 29-én, éjjeli 1 órakor, bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak földi részei, folyó hó 30-án, délután 5 órakor fognak a helybeli városi kórodából, a róm. kath. szertartás sze-

— De hát mit keressz, kedvesem? — viszonzá Rachel csodálkozva.

— Semmit, — szölt Klára magánkivül; — hanem siessünk s keressük föl a többi lugalat is, melyről Tété de crin beszélt. Talán ott szerencsésebbek leszünk.

— Te fáradt vagy, kedvesem, — viszonzá Rachel: — s a többi lugalat talán messze esik innen. Aztán már késő is van, a nap nemsokára lemegy. Sietnünk kell, hogy visszatérjünk a kocsihoz, hacsak anyádnak nem akarunk aggodalmat okozni s késő éjjel érkezni Dorlingba.

— Nem tesz az semmit! — kiáltott Klára hevesen. — Nekem látni kell a többi lugalat is, ha éjjel érek is haza.

Rachel átölelte barátónjé, szívéhez szoritotta s gyöngéden szölt hozzá:

— Azt hiszem, értelek téged, Klára. Te valami elveszett tárgyat keressz, melyről azt gondolod, hogy e madarak lopták el. De hát oly becses tárgy az?

— Ah, — viszonzá Klára könyekre fakadva, — a gyémánt, melyet Martigny réám bízott. Egy pillanatilag a verandán felejtettem s eltűnt onnan. A legnagyobb szerencsétlenség, ér, ha azt ma meg nem találok.

— Szegény barátóm, — viszonzá miss Owens. — most már értem szomorúságodat s azon kísérleteket, — tevő hozzá mosolyogva, — melyeket én tudományomból eredetnek képzeltem. Hanem igazad van: amint a dolgok állnak, nem szabad az első sikertelenségtől visszariadnunk. Szent Isten, tizezer dollár értékű gyémánt!

— Nemcsak az érték miatt oly fontos nekem, hogy e gyémántot megtaláljuk, — szölt Klára könyvet fölzaritva; — rettenetes kötelezettséget vállaltam magamra. Hanem te már most eleget tudsz, kedvesem, s itt nincs helye, hogy további nyilatkozatokat tegyek neked. Az Isten szerelméért, siessünk.

Miss Owens a törzsfőhöz fordult s szökött módon beszélve, közlé vele, hogy Klára nagyon örül, hogy láthatta a kaurikat, hanem

rint, a szent-anna-utezai sirkertben örök nyugalomra letétni, mely végítiszteletére az elhunytak kártársait, barátait és a tisztelt közönséget bánatos szívvel meghívjuk, Debreczen, 1888, aug. 29. özevgy Pollacsek Lajosné, szül. Szombathy Mária; gyermekei; Antal, nejevel: Soltész Eszti; Károly, nejevel: Kovács Saroltával; Jolán, férjével: Ratits Gyulával; Ernő és Vidor. Béke poraira!

— **Dr. Tihanyi Sámuel** furdoutjáról ha zaérkezett.

— **Adomány az 1848-49 honvédegyletnek.** Kosuth Lajos hazánk nagy fiának nevéstéve ünnepén, a sürgönyre beflyt pénzéből fenmaradt 13 frt 05 kr; ezen összeget az átadó Lévay Lajos ur 45 krral 13 frt 50 krra egészítette ki. Ezen összegnek a mai napon történt átal vételét nyugtázva, a nemes adakozóknak a 48-49 honvéd egylet nevében ezennel köszönetet mond Debreczen 1888 aug. 28, az egylet elnöke Csutak Kálmán.

— **Vasúti kedvezmény a tornászoknak.** A magyarországi tornaegyletek szövetsége szept. 8. és 9. napjain tartja meg Aradon a II. országos tornaünnepélyt. A debreczeni torna egylet már határozta a megjelenés felöl; ugy nevezetesen, hogy nem küld képviselőket az aradi tornaünnepélyre. Hanem azért akadhatnak olyanok tornászaink közül, a kik mégis elmennek oda, annyival is inkább, mivel a magyar államvasutak jelentékeny utazási kedvezményt helyez kilátásba. A debreczeni, nyiregyházi, szatmárnémeti, és marmaros-szigeti tornászok Szajolnál csatlakozhatnak az I. pontban említett különvonathoz; induló állomásokon (az aradi t. egyesület által kiállított) a szajolig az olvány alapján legalább 33% kedvezményt nyel) jgyett csakis Szajolig váltanak; Szajoltól pedig az oda és visszautazásnál (14 érvény) az 50% árkedvezményt élvezik. Ha a debreczeniek legalább 25 en jelentkeznek a ott tani városi menetjegy irodánál, akkor Aradig s vissza 50% kedvezményben részesülnek. Családtagok ismerősök csatlakozhatnak.

— **Helyi irodalmi termék.** Dr. Öreg János a debreczeni főiskola jeles tanára önálló füzetben adta ki azon utazásnak eredményét, melyet a Nagy József féle ösztöndíjon a mult évben Franciaországban tett. A munka a tanügyféria és tanügyi barátaira nézve igen érdekesen szöli „A francia közepoktatás és tanárképzésről.” Hogy hol és mennyiért kapható a füzet, nincsen rajta megjelölve.

— **Szerény föltételek mellett** gymnasiumi vagy reáliskolai (esetleg elemi) tanulókkal mellé házi nevelőoktató uláján kozik vidéki barátaink egyikének (ki reáliskolai tanár) nyolcz gymn. osztályt végzett, érett fia. Bővebb felvilágosítással bármely órában szolgál a szerkesztőség.

— **Gazdasszonyokat és urakat** kétségtelenül közölről érdeklí az a hír, hogy a „debreczeni első mosó és ruhatisztító intézet” mely eddig Turai és Frieder közős tulajdonát képezte, tegnaptól fogva Turai Farkas kizárólagos tulajdonába ment át. Ösmerve az új tulajdonos áldozatképességét és készségét, valamint erősen kifejtett élnék vállalkozó szellemét, sokkal inkább bizhatunk most már a fiatal intézet életre valóságában és versenyképességében, melynek erősítése és fejlesztése leg több gondját képezi Turainak, ki valamint eddig, ugy ezután is oda fog törekedni, hogy a budapesti és bécsi hasonló intézetek igénybe

azt hiszi, hogy még szebbek is vannak, vezesse tehát Tété-de-crin hamar őket a többi lugalshoz is.

A vad ember megértette, hogy mit kívánnak tőle, beszélt embeivel s megindult, hogy megmutassa az utat a többi lugalshoz, mely, mint állítá, nincs messze.

Ujra bemélyedtek a rengetegbe, hanem a fáradság győzött Klára lázas buzgalma s barátónjének kellett őt támogatni, hogy le ne rogyjék. Szerencsére oly tájra érkeztek most, hol a maalfák ritkábban álltak. Hanem Klára legszörnyűbb gyötrelme volt most az égető szomj, s azt hívé, ha csak néhány csepp vizet kaphatna, újult erővel folytatná útját.

— Mit tegyünk most? szölt miss Owens, kit bár nem oly nagy mértékben, de szintén szomjuság epesztett. — Mióta beleptünk a rengetegbe, mindig oly irányban haladtunk, hol nem remélhetjük, miszerint csak egy csepp iblező vizet is találunk. Hanem vadaink talán tudnak segíteni.

Tété-de-crin szölitotta föl s megértette vele, hogy ő is barátónje szomjaznak. A törzsfő ugy látszott, nem sokat törődék e tudósítással, mert csak egy szöt kiáltott legidősb fiához: — wiah! s azzal folytatta útját.

Nez-Peroc azonnal kezébe vett két üres tökpalczot, miket testvére és anyja vitt eddig kezében, s csupán csak fejszójével fegyverezve, eltűnt az erdőben.

Hová ment? Ha az enyhítő vizet a Walker-tanyáról kell hoznia, ugy a két leányt elepeszti addig a szomjuság, mert a Walkertanya legalább kétórányi távolra volt s mind inkább eltávoztak tőle.

Hanem alig mult el husz perc, a fiatal ausztráliai már visszatért, mindkét kezében egy-egy palaczot tartva, melynek nyakából valami gyökér állt ki. A leányok nem tudták, mit jelent ez, hanem Nez Peroc kivette a gyökér s mutatá, hogy a palaczok félig meg valának telve friss, tiszta, jóízű vízzel.

Természetes, hogy eleinte nem gondoltak a hölgyek arra, hogy megkérdézzék, hogyan

vételről t... minde... czi... hogy... is meg... okot... működ... nem

ünnep... laszta... új or... hó 22... fel a... idejél... alkale... haran... borné... hiro... kilós... szüle... falva... alap... temp

felvé... dájal... köve... nyes... Mint... tak... ket... való... term... tett... tak... a kö... „Miu... a tá... tart... távo

kov... Flór... negy... a gy... tika... ugy... nélk... hogy... Az... gyö... ki a... foga... enny... nak... a na... Sváj

gyes... dern... birto... nok... vetk... hogy... enne... dere... a p... roko... Mik... a té... a p... borz

juto... han... Har... mész... Nez... men... meg... Maa... sonl... vezt... birn... nyis... aust... kifo... Nez

ami... vag... dald... erde... arra... re t

eré... a g... ród... csak... van... luga... szá... nak... rily... bok... mim... lévő... volt... káb... mad... tozt... látt... volt

pen örök nyu-
zteségtételre
ait és a tiszt-
meghívjuk,
y Pollicesek
gyermekei;
ei; Károly,
lán, férjével,
Béke poraira!
edőutjáról ha
védegyeletnek.
ak névestéyle
szből tenma-
get az átadó
t 50 krra
a mai napon
a nemes ada-
lylet nevében
szet 1888 aug.
almán.
rnásoknak. A
vetsége szep-
Aradon a II.
rezeni torna
nes felől; egy
pviselőket az
zért akadhat-
a kik mégia
kább, mivel a
y utazási ked-
brecezeni,
n émeti,
rnás zok
pontban emli-
omásukon (az
alki álli-
n legalább
akis Szajolig
da és vissza-
kedvezményt
ek legalább
városi me-
s vissza 50%
áttagok isme-
Dr. Öreg
tanára önálló
eredményét,
ndijon a mult
A munka a
átaira néve
középkortatás
és mennyiért
begyelőve.
t gimnasiunai
tanulók mellé
n kozik vidéki
skolai tanár)
érett fia. Bó-
rában szolgál
akat kétsége-
hogy a „deb-
tisz tít ó
Frieder kö-
ól fogva T u-
tulajdonába
lajdonosa
t, valamint
zó szellemét,
már a fiatal
versenyképes-
fejlesztése leg-
ki valamint
rekedni, hogy
zetek igénybe
vannak, ve-
ket a többi
hogy mit ki-
megindult,
bbi lughashoz.
tege, hanem
buzgalmán s
ni, hogy le ne
érkeztek most,
Hanem Klára
post az égető
ny csepp vizet
t utját.
t miss Owens,
en, de szintén
beléptünk a
an haladtunk,
csak egy csepp
vadaink talán
s megérteté
omjaznak. A
t kiáltott leg-
folytatta utját.
vett két úras
s anyja vitt
szjével fegy-
bitő vizet a
y a két leányt
ert a Walker-
ra volt s mind
percz. a fiatal
dkét kezében
nek nyakából
nyok nem tud-
Percé kivette
palackok félig
jőzű vizzel.
nem gondoltak
ezék, hogyan

vételét a debreczeni és vidéki közönség részé-
ről teljesen feleslegessé tege. Az intézet
minden fehérmű-, pipere és keletgye-
ezikkek mosására és tisztítására
egy van berendezve, személyzettel ellátva,
hogy a legkényesebb igényeknek is
is megfelelően működik. Ha eddig talán valaki
okot talált panaszra és kifogásra az intézet
működése ellen, mostantól fogva hasonló eset
nem fog többé előfordulni.

Az érmihályfalvai ev. ref. templom
ünnepélyes megnyitása szeptember 2-ra ha-
lasztatott. Az elhalasztás oka az, mert az
új orgona és barangok most állítatnak be. E.
hó 22 én nagy közönség jelenlétében huzták
fel a toronyba a még 1491-ben, Ulászló király
idejében üttött, most is jó karban levő s ez
alkalommal vaskoronával ellátott 430 kilós
harangot és azt, melyet öv. Szathmáry Gá-
borné 1852 forintért Thury János budapesti
híres harangöntőnél készített s mely 722
kiló. Ugyancsak öv. Szathmáry Gáborné
született Szodoray Sára asszony az érmihály-
falvai ev. ref. egyháznak „ingyen iskolázási
alapra“ 1600 forintot, orgonára 115 forintot,
templomépítésre pedig 108 forintot adott.

Egy 2 gymnasiumot végzett tanuló
felvétetik a „Debreczeni Ellenőr“ könyvnyom-
dájában.
Tisztességes nők. Berlinben történt a
következő érdekes eset. A törvényszéknek ké-
nyes ügyben kellett végtárgyalást tartania.
Mint hogy a tárgyalási teremben nők is vol-
tak, a törvényszéki elnök felszólította a nő-
ket, hogy miután a tárgyalás a nőnek nem
való dolgok körül fog folyni, elhagyhatják a
termet. A felszólításnak néhány nő eleget
tett, de négyen ennek dacára is bennmarad-
tak. Az elnök még egy pillanatig várt, aztán
a következő szavakkal folytatta a tárgyalást:
„Mintán a tisztességes nők már eltávoztak,
a tárgyalást zárt ajtók mögött fogjuk meg-
tartani“. A bennmaradt nők megszégyenülten
távoztak.

Huszonöt évig jártak jegyben. Dostel-
kov Talián gazdag orosz báró és egy Belton
Flóra nevű hölgy. Dostelkov ezeltől egy
negyedszázaddal épen oltárhoz akarta vezetni
a gyönyörű fiatal leányt, midőn valami poli-
tikai vétségért Szibériába száműzték. A leány
ugy érezte, hogy nem tud megélni szerelmese
nélkül s titokban a hatóságoktól kieszakozta
hogy követhesse jegyesét az örök jég hónapja.
Az orvosok azonban kijelentették, hogy a
gyöngye alkotása leány egy hétig sem állan-
ka s szigorú égaljt. Ekkor a báró és jegyese
fogadalmat tettek, hogy huszonöt évig —
ennyire szól a száműzetés — jegyesek marad-
nak s aztán, ha élnek, egybekelnek. A báró
a napokban visszatér s az öreg fiatal pár most
Svájca utazott állandó tartózkodásra.

Modern Harun al Rasid. Saughai ve-
gyes törvényszékének elnöke valóságos mo-
dern Harun al Rasid lehet. Nem rég valami
birtok pürben kellett döntenie, melyet roko-
nok folytattak egymás között. Az ügyet kö-
vetkezőképen rendezte: első sorban kikutatta,
hogy ki volt a pörlekedők ügyvédje. Midőn
ennek nevét megtudta, magához hivatva és
derekasan megkérdeztette. Aztán elhivatta
a pörös atyafiakat s ebéd alatt felolvastatta
velük a szent írásunk azt a részét, mely a
rokonoknak egymást iránti szeretetéről szól.
Mikor aztán a szent felolvasásnak vége szakadt,
a törvényszéki elnök szeliden megimogatta
a pörös feleket s írásban adta nekik, hogy
borzasztó nagy szamarak.

jutott a fiatal vadember az óhajtott italhoz,
hanem kiürítették a palackot utolsó cseppig.
Hanem aztán mégis csak kíváncsi lett a ter-
mészetbuvárnó megtudni, hogyan sikerült
Nez-Percének oly hamar vizet találni, s az
mennyire kézműtogatás által lehetséges volt,
megmagyarázta a titkot. Van ugyanis a
Maaly rengetegben egy fa, a maalyfához ha-
sonló, melyet a benszülöttek „wiah“-nak ne-
veznek. Ennek gyökerei azon sajátással
birnak, hogyha elmetszik, jelentékeny men-
nyiségű vizet bocsátanak ki magukból, s az
austráliaiak ehhez folyamodnak, ha utközben
kifogyott a vizük. É szert használta most
Nez-Percé is.

Az ausztráliai vadonra nézve a wiah az,
ami Madagaskar és Indiában a nepenthes,
vagy a forró Afrikában a vándor fája. Fáj-
dalom, a wiah nem mindenütt nő a maaly
erdőségekben, az utas tehát nem számíthat
arra, hogy a szomjúság ellen biztos segély-
re talál.

Bármily fontosnak tartotta is miss Owens
e részleteket, de Klára lelkét annyira elfoglalta
a gyémánt, hogy e tanulmányynál nem tö-
rődve lázas gyorsasággal ment tovább, míg
csak Tete de erin azt nem jelenté, hogy itt
van előttük írásban a második chlamydera
lugas.

Itt is hallották az elröppenő madarak
szárnycsapódását. Jelül szolgált ez Klára-
nak, hogy a lughashoz siessen. Erdőségtől kö-
rülvevtt homokosikon állt itt e lugas néhány
bokr arnyékában. Ep oly ékesen vala építve,
mint az előbbi, hanem kisebb, s a bejáratnál
lévő ékszeres is apróbbak, kisebb sulyuk
voltak. Kövecek és kagylók helyett itt in-
kább csak lepkeszárnyak, fénylő rovarok,
madártollak s más könnyebb tárgyak diva-
toztak s néhány elkésett madár, mit kirepülni
láttak, mutatta, hogy az építőmesterek itt
voltak.

(Folyt. köv.)

Van-e karja az angyaloknak? Ezt a
furesa kérdést vetették fel legújabbban az
olasz művészkörökben, mint ottani lapok írják.
Egy milánói szobrász ugyanis egy gyermek
sírja fölé karok nélküli angyalszobrot állított,
mely összehajlított szárnyai közt az elhunyt
gyermek holttestét viszi. Ez a dolog Millanó-
ban nagy feltűnést kelt és még Verga szená-
tor, a tekintélyes fizilógus is a vita sorom
póiba lépett és helyeselte a milánói híres
szobrász — nézete szerint — igen észszerű
újítását. — De egy festő azon ellenvetéssel
opponált, hogy lehetetlen elképzelni, —
hogy az angyal a szárnyai közt tartott te-
herrel ég felé szállhasson, minthogy szárnyait
nem kasználhatja röpüléshez. Erre az éles-
májú szenátor azzal felelt, hogy nem is viszi
az elrothadó testet, minthogy oda csak lelkek
vételnek föl s az angyalok testnélküli lények
lévén, nem vihetnek anyagot. Érvei koron-
áját pedig azzal teszi föl, hogy szárnyas
állatoknak sem lévén karja, az angyalokat is
karok nélkül kell képzelniük.

Biharmegyei hírek. Rulikovszky
Kázmér, a magyar szabadságharcban
elvért lengyel hős kivégeztetésének évför-
dülője alkalmából a nagyváradi Szent László
templomban délelőtt 9 órakor isteni tisztelet
tartatik. Innen a gyászólo menet Rulikovszky
sírjához vonul, ahol Deutsch Géza mond be-
szédet. — A négy napig tartott
szabaddíjlövészet, mely nagy ér-
deklődés mellett folyt le, vasárnap befeje-
tetett. Des Echerolles K. tiszteletdíját Miller
Antal, Lipovniczky J. tiszteletdíját Rothman
Lipót nyerte. — Megtorlott zászló
sértés. A hivatalos lap közli: A vallás
és közoktatásügyi miniszter Byrgován Aurél
belényesi gör. kath. főgymnaziumi hatodik
oszt. tanulóit, ki Nagy Lozán, Szolnok-
Dobokavármegyében 1866-ban született és
gör. kath. vallású, a magyar nemzeti zász-
lónak, mint a magyar állameszme jelvényének
nyilvános megsértése miatt, az ország összes
közéiskoláiból kizárta.

Csanády György.

A nem régen elhunyt Csanády György
ról, kir. táblai tanácselnökről, érdekes, meleg
hangon írott életrajzi adatokat beszél el egy
közeli ismerőse a Pesti Hirlapban. Nagyon
sokan vannak Debreczenben, a kik érdeklő-
déssel olvassák ezen megemlékezést Csanády
Györgyről, kinek itt nagy rokonsága és szá-
mos ismerőse van.

A Pesti Hirlapban ezeket olvassuk:
„A hanyatló, kiveszni készülő egykori
köznevelő osztályának példányképpül szolgálhat
Csanády György élete.
Már 18 éves korában köz és váltóügy-
védi diplomát szerzett, németül és francziául
beszét, ami az akkori időbeli nemes ifjúnak
ritkaság volt. A művelt s kellemes külsejű
fiatal ember, csak hogy általánosán kedvelt
lön és finom modona, elegáns társalgása any-
nyira feltűnt, hogy gróf Ardrassy György
azon hízegő ajánlatokat tett neki, hogy az
épen akkor európai körutra indult Manó és
Gyula fiaihoz kísérelül csalkakozzék. Csanády
azonban a megtisztelő bizalmat tulszerény
ségből nem fogadta el, azalatt mentegette ma-
gát, hogy oly magas műveltségű s nevelésű
ifjakat nem elégítene ki az ő szerény egyé-
nisége.

Hogy pedig ez csak az ő tulszerénysege
volt, bizonyítja az is, hogy ezután mint pat-
varista működővén rokona, Sárközy Kázmér
mellett, ugy ennek mint mindazoknak kik e
híres alnádor köréhez tartoztak, osztatlan be-
csülését és tiszteletét vizta ki. Így történt,
hogy az alig 22 éves ifju az 1844-ki híres
pozsonyi országgyűlésen, mint hirlaptudósít,
Csengery Antal társaságában részt vett. Ez
időre csak irodalmi működése, mit most csak
kevesen tudnak.

Kölessey Ferencz, majd Csengery Antal
felismervén a törekvő ifjuban a tehetséget,
buzdították s Csanády később Csengerynek
egyik kedvenc dolgozó társa lett. Mindig név-
telenül vagy álnev alatt írt apróbb tárcza-
cikkekkel s szépirodalmi leveleket politikai
háttérrel. Ez utóbbiak annyira kedveltek vol-
tak, hogy midőn Pozsonyból egy ily levél
érkezett a „Pesti kör“-be, asztalokra, székekre
ugráltak fel s „levél Csanádytól“ kiáltással
tolongtak a fölolvásó körébe. Egy „Futár“
czimű politikai satirikus tárczacikke, mely
a Szallay által szerkesztett „Pesti Hirlap“-
ban jelent meg, országos feltűnést keltett.
Irodalmi működését a szabadságharc szakít-
totta meg, midőn is hazafiai kötelességét mint
nemzetőrtsizt rótta le.

A szabadságharc lezajlása után végleg
a bírói pályára lépett, s 1852-ben nőtt vette
Simonffy Petronellát, a kivel pél-
dányszerű házasságot kötött. Azóta szakadatlanul
mint törvényszéki bíró, majd kir. táblabíró,
váltótörvényszéki elnök s legutóbb kir. táblai
tanácselnök az államszolgálatában fejtett ki
nagy tevékenységet. A munka volt jelszava,
azért lelkesedett, annak élt.

Pár évvel ezelőtt e sorok írója is sze-
rencsés volt vendégszerető asztalánál az
akkori váltótörvényszéki bírákkal együtt ül-
hetni, midőn mindnyájunknak élénk emléke-
zetében maradt ez alkalommal mondott gyö-
nyörű tósztya: a „munkára“, melyben kije-
lentette, hogy szerinte a legfőbb arisztokrá-
cia a „munka arisztokracziája.“

A boldogult Pauler miniszternek igen
kedves embere s a csodótörvény reviziójaker

jobbkeze volt. Birói működése elismerésül
pár évvel ezelőtt illetékes körök megkínálták
az államtitkári állással, a mit azon-
ban — politikai járatlanságát hozván okul,
— nem fogadott el.

Mint bíró híres volt judiciumáról s ren-
dithetlen becsületességéről. Egy arisztokrata
család örökösödési perében hozott ítélete
annak idején jogszkörökben nagy feltűnést
s elismerést keltett, ugy hogy amaz arisz-
tokrata család feje egy budapesti ismert
ügyvéd által néhány száz drb aranyat akart
neki tisztelete s elismerése jelül átadni.
Csanády György azonban méltatlankodva
utasította vissza.

Mint ember páratlan jó szívről, élénk
szelleméről s eleganciájáról volt nevezetes.
Rokonainak valóságos jótékony őrangyala,
a társaságnak, melyben „esprit“ jével ragyogott,
éltető lelke, központja volt. Mint férfi valódi
példányképpül emlegettetett. Bánatos özvegye
szavai szerint: „vele mindene a sirba szállt.“

El lehet mondani, hogy benne valóban
ritka ember szállott sirba, a kinek munkás
életét követendő eszményképpül állíthatjuk a
most annyit ócsárolt gentry-ifjuság elébe.

CSARNOK.

Uj divatok,

Ha a piaczon megjelen az első szőlő, a
nők aggódva kezdenek körültekinteni, mit
érelt meg a divat nyári pihenése alatt a
hidegebb napokra. A női viselet ama da-
rabja, mely esőnek és hidegnek ellenáll: a
kaucuk-köpeny, arra törekszik, hogy a sza-
got, mely benne lakozik, izléses külsővel fe-
ledtesse. Ebben a brácsban legújabbak a víz-
kék köpenyek színjátzó fölzetel, melyek
csaknem egy tó tükrére emlékeztetnek. A
szoknyarészek ruhe-sel lesznek elátva, vagy
tizenötösorosan szegélyekbe varratnak.
Elegánsak a színek is: bordeaux, gránótvő
rösses és aranyársárga. Kedvelt díszítést ké-
peznek hosszú szalagok, melyeket elől a nya-
kon vagy hátul kötnek meg és csaknem a
szoknyaszegélyéig érnek le. A szalagok olyan
színek, mint a köpeny és szintén vízhatla-
nul vannak elkészítve.

A gyapjuszövetből készült esőköpenyek
vagy megtartják a fess angol fangont vagy
gazdagon vannak díszítve sujtásokkal vagy
paszomántal. A pár és esőköpenyek legmo-
dernebb díszítése igen olcsón vehető, áttört
korall-ágcakákban kivitt himzések.
A turnőr folytonos hanyatlása követ-
keztében a köpenyek szoknyarészeinek egyre
redősebbeknek kell lenniök, nehogy az átme-
net nagyon hirtelen legyen. A legújabb ru-
haminták közt első sorban említendők a re-
dingotok és polonaisek, melyeknek alsó szé-
leit bogos selyemben kivitt ruhe díszíti. Ez
a leveles garnitúra lehet borostyán, rózsale-
vél, babér, szőlőlevél stb. az illető hölgy iz-
lése, hajlama szerint. A szoknyákat igen sze-
rény módon drapirozzák.

A szüretekre „hordócskák“ nak nevezett
uj ruha mintákat készítenek elő. Ezek szok-
nyái magasságok egyharmadig függélyes
szegélyzetekkel vannak elátva s szerint kissé
mervevén állnak el a testtől, ugy, hogy vise-
lőjüket csaknem abba a gyanuba hozzák, —
hogy krinolin van rajta.

A klasszikus zsánerre emlékeztetnek a
Shakespeare ruhák, a melyek nevüket a nagy
széles Shakespeare-gallérnak köszönik, mely-
lyel feldíszítik.

A szoknya fehérpetyes gyapjuszövet-
ből áll, kötényszerű elődrapirozással és sima
hátsórészekkel. Valamivel beasóbb viszony-
ban állnak a művészethez az új excoisior-
estély-ruhák. Ezek fekete moireből, failleből
vagy csipkékből valók és ezüstsálakban ki-
vitt sugáresomókkal gazdagon vannak himezve.
Rendkívül kedvelt a plissék alkalmazása
ruhadíszre. Széles vagy keskeny kiadásban
díszítik a szoknyát, körülveszik a drapirozást,
a derek-vég körül mennek, ugy, hogy a csi-
pöknék telt kinézést adnak, jabotokat, plastro-
nokat formálnak stb.

Továbbá megmondolva, hogy elkészíté-
sükre nem szükséges több, mint egy plissé gép,
sőt hogy vasaló is megteszi, népszerűségük-
ről kellő fogalom alkotható.

A sama szoknyákat nem ritkán ékbe-
tek díszítik díszítékszövetekből, melyek ha-
tárat halszállkaültések jelzik. Egyáltalán a
kézimunkának a ruhavarrásnál most ismét tág
tere nyílik. Az utcai öltözékeket szintén
gyapjuban, selyemben vagy gyöngyökben ki-
vitt himzésekkel látják el.

A színházlátogatásra egy oly újdonsá-
got terveznek, mely kétségkívül sok hölgy
izlését el fogja találni; fekete bársony blou-
seokat, laza előrészekkel, fekete csipkegallé-
rokkal és fekete csipkekezelőkkel. Alig lehet
valami stilszerűbbet s egyuttal tartósabbat
kigondolni. Tremészetesen a színházi blou-
seok fehér vagy tetszés szerinti más színek is
lehetnek, de egy színben se hatnak oly saja-
tosan, mint a feketében.

Aranyzóttas tricót-derekak is bevonul-
nak a páholyokba; zománczott rococo-övekkal
ellátva pompás képet nyújtanak.

A séta-jopkák röviddek és testhez állók;
agy újítás következtében a bal mellrészen kis
boritékokat alkalmaznak, hogy azokban, meg-
lehesse erősíteni a kis ibolyacsokrokat.

P. H.

Husárák.
Megállapítva s bejelentve 1888. aug.
29-től szeptember 5-ig.
30 kr. Erdei Jánosnál Morgó utca 587
szám alatt.
32 kr. Erdei Ferencznel Csapó u. 240.
sz. alatt. Rác Lajosnál Csapó u. 457 sz. a.
34 kr. Kolb Jakabnál Pfa 687 sz. a.
36 kr. Erdei Ferencznel Csapó-utca
359 sz. a. Timár u. 2284 sz. a. Varga u.
2238 sz. a. Rác Györgynél Czegléd u. 2599
sz. a. Csapó n. 10 sz. a. Rózsátér 10 sz. a.
Erdei Jánosnál Hatvan u. 1517 sz. a. Rác
Lajosnál Liba u. 2061 sz. a. Balogh Jánosnál
Mester u. 1371 sz. a. Csapó u. 471 sz. a.
Kolb Jakabnál Rózsátér 10 sz. a. Mester u.
1113. sz. a. Hatvan utca 1093 sz. a.
44 kr. a 3 izrelita mészárszékben a
piacon. — Minden többi bejelentett 19 mé-
szárszékben pedig 40 kr.
Jegyzot: Magyar Gábor három szé-
kében 1 kiló hus nyomtaték nélkül 8 krral
drágább.
Debreczen, 1888. augusztus 29.

G. Terményárak a debreczeni piacon.

1888. Aug. 29 án.

Egy m.-máza	felső, középső, alsó.
Buza	6.80 6.64 6.40
Kétszeres	5.20 5.00 4.80
Rozs	4.70 4.60 4.50
Arpa	4.70 4.60 4.50
Zab	4.50 4.40 4.30
Tengeri	6.50 6.35 6.20
Köles	6.50 6.25 6.00
1 zsák Burgonya	0-60
100 kl. szalonna	61.00 60.50 59.00
100 kl. háj	56.00 54.00 52.00

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértési Arnold.
Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Egy
fűszerkereskedés
kitünően berendezve
felette élénk forgalmu helyen,
szivar tözsdével,
előnyös feltételek mellett
minden órán eladó.
Értekezhetni a kiadóhivatalban.

I-, 2- és 3-vasú
EKÉKET

a legjobbaknak elismert
minták szerint
gyárt és legolcsóbban szállít
Grossmann és Rauschenbach
első magyar gazdasági gépgyára
BUDAPESTEN.
Arjegyzékek kívánatra.

Mindennemű
száj- és fogbajokat
kezel, valamint
odvas fogakat
és
fogtöveket
(fájdalom nélkül érzéketlenítés által)
távolít el,
fogakat töm és műfog betéteket
eszközöl
Dr. TIHANYI SÁMUEL
rendelő óráiban (reg. 8—9-ig,
d. u. 2—4-ig.)

III.

Arverési hirdetm. kivonat.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Keeskés József végrehajtónak Nagy Gábor végrehajtást szenvedő elleni 130 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék területén fekvő a debreczeni piacutcai régi tkv. 2294. lapján beirt 7 1/2 boglyás kaszállóból Nagy Gábort illetett 1/3 részre az árverést 588 frt 29 krtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1888. évi Szeptember hó 14-ik napján délután 3 órakor a kir. tszék árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékoztok tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 58 forint 83 krajczárt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-dik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt magyar király igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben, 1888. évi Junius hó 24-ik napján.

A debreczeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Nagy Károly
tvszéki bíró.

Maggi's

BULLON KIVONATA

leves-tábla huslével,
husliszt hüvelyes veteményből

elősmert **legjobb**ak és **legolcsóbb**ak.

Egy kávéskanálnyi e kivonatból, egy csésze forró vízbe öntve, azonnal, minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű huslevest ad.

Kapható a delicatesz, fűszer és fűszeráru üzletekben.

Főraktár: Wien, I. Jasomirgottstrasse 6.

Raktár Debreczenben

GERÉBY FÜLÖPNÉL.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és erezőntöleje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetők berendezését városok, földbírók és magánok részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

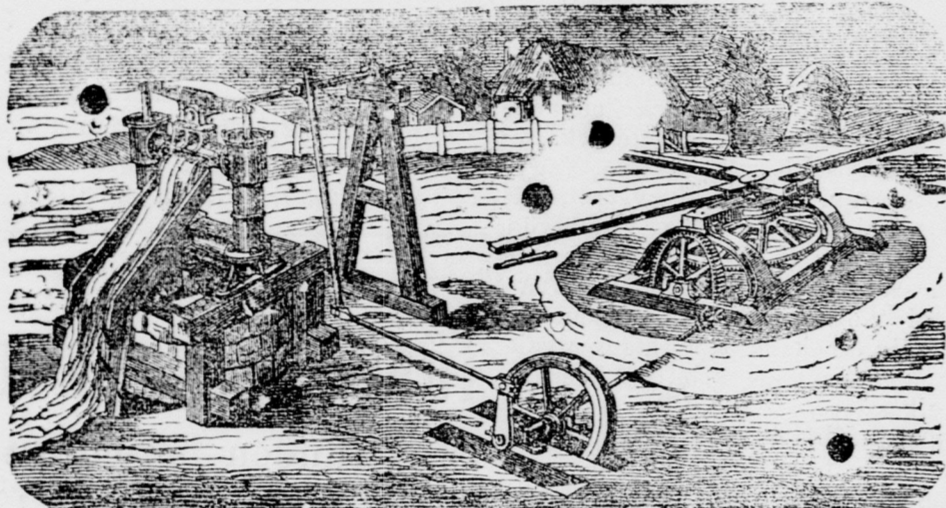
felszerelésére

szagmentes fürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek.

EGYET EN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos iven, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.